

СУЧАСНІ СИСТЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ НОВИХ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

*Землянська О.В., ст. викл. (каф. ОПЦБ КПІ ім. Ігоря Сікорського);
Хомук Б.О., студ. (гр. КВ-72мп, ФПМ КПІ ім. Ігоря Сікорського)*

Анотація. У статті досліджені питання, пов'язані із сучасними системами цивільного захисту для запобігання, прогнозування та управління катастрофами.

Ключові слова: цивільний захист, інформаційні технології, сучасні системи.

Annotation. The article examines the issues associated with modern protection systems for the prevention, prediction and management of disasters.

Keywords: civil protection, information technology, modern systems.

Викладення основного матеріалу

Катастрофи – природні або техногенні – це нові виклики і загрози сталому розвитку. Прогрес в науці і техніці за останні роки зробив можливим здійснити значні зміни в комплексному підході до вирішення проблем боротьби з катастрофами. Зменшення їх кількості та зниження шкоди, завданою ними, можливі тільки при максимальному використанні досягнень науки і техніки. Ми не можемо запобігти землетрусу або урагану, але ми можемо, використовуючи сучасні наукові відкриття та інноваційні технології, зменшити їх соціально-економічні та екологічні наслідки.

Сьогодні сучасні системи цивільного захисту стали важливими складовими у сфері глобального гуманітарного реагування на природні та техногенні катастрофи. Всі країни розробляють власні моделі цивільного захисту для запобігання, прогнозування та управління катастрофами. Ці переживання, які є результатом уроків та місцевого досвіду, мають різні характеристики, обмеження та потенціал, проте побудовані на спільній основі, із спільною мовою та перспективами.

Сучасні системи цивільного захисту не є альтернативою традиційним гуманітарним інструментам, вони пропонують додаткові ресурси та методи, які можуть принести додаткову користь глобальній гуманітарній реабілітації на всіх стадіях циклу надзвичайних ситуацій. Безсумнівно, щоб уникати дублювання та сприяти раціональному використанню людських та фінансових ресурсів, сучасні системи цивільного захисту ставлять великі надії на координаційну роль.

В останні роки «цивільна безпека», а саме система реагування на катастрофи, спричинена впливом природних або техногенних ризиків, зазнала значних змін як на практичному рівні, так і в плані громадської думки. Ці зміни є наслідком нового культурного підходу до катастроф, що підкреслює відповідальність урядів та населення, які стикаються з надзвичайними ситуаціями, щодо недостатньої профілактики та можливих затримок в операціях з надання допомоги [1].

Аналізуючи еволюцію основних систем цивільного захисту в усьому світі, існує доказ нещодавньої переорієнтації від підходу до цивільної оборони, який розуміється як «відповідь» на виникнення надзвичайної ситуації, до організаційних моделей, що вкладають кошти в «прогнозування» та «профілактичну» діяльність.

Цей зсув в основному визначався трьома пов'язаними факторами:

- більша частота явищ, як природних, так і техногенних, з руйнівними наслідками;
- більша обізнаність про те, що в багатьох випадках найбільш ефективним є підхід, який передбачає запобіжний підхід до катастроф, а не тільки стосовно інфраструктури та планування, але насамперед організацію та операції, що проводяться для забезпечення безпеки населення;
- наявність техніко-наукових інструментів, які дозволяють аналізувати та прогнозувати очікувані сценарії ризику з високим рівнем точності та надійності, незрозумілими лише кілька років тому.

Ця зміна концепції «цивільного захисту» співпала зі зростаючою складністю виникнення надзвичайних ситуацій. Це вимагає використання нових засобів, методів, процедур, ресурсів та ноу-хау для функціонування систем цивільного захисту [2].

Це стосується катастроф, спричинених промисловими аваріями, електричними відключеннями та тривалими хвилями тепла, які ставлять під загрозу здоров'я людей. У всіх цих нових сферах діяльності та втручання системи цивільного захисту покликані виробити нові методи, а також нові інструменти пізнавального та інтервенційного характеру.

Зокрема, зміни клімату модифікують «старі» джерела ризику, впроваджують нові, і, як наслідок, сучасні системи цивільного захисту повинні були реорганізувати свою діяльність для вирішення майбутніх небезпек.

Коли стикаєшся з міжнародними проблемами, пов'язаними з небезпеками, необхідно провести різницю між політикою цивільного захисту та довгостроковими політиками управління, наприклад, щодо навколишнього середовища, території та клімату.

Національна довгострокова політика, яка стосується екологічних проблем, таких як територіальне планування, залежить від здатності урядів формувати консенсус серед населення щодо їх рішень, а також здатність гарантувати їх реалізацію. Ці типи політики, які в багатьох випадках ґрунтуються на міжнародних енергіях, спрямованих на пошук рішень у світовому масштабі, не можуть розглядатися як відповідальність за цивільний захист [3].

Роль цивільного захисту в цьому контексті може бути зацікавленою для багатьох учасників (міністерство навколишнього середовища, міністерство планування та ін.). Це також може полягати у сприянні реалістичній оцінці часу, необхідного для виявлення та реалізації політики зменшення рівня ризику, та закликати уряди зміцнювати свої системи цивільного захисту, з тим

щоб боротися зі зростаючою загрозою небезпечних ситуацій, які впливають на популяції та їх якість життя.

Для вирішення цих завдань участь або координація громадянським захистом національної платформи сприятиме розробці та впровадженню подібної політики, заохочуючи прихильність уряду. Ця стратегічна роль означає розуміння складності скорочення ризику стихійних лих, що вимагає політичного зобов'язання, розуміння суспільством, наукових знань, швидких систем оповіщення та механізмів реагування на катастрофи. Крім того, еволюція сприйняття, розуміння та роль, яку відіграє цивільний захист при вирішенні небезпек, посилила можливість сприяти зменшенню катастроф послідовно на загальнодержавному рівні.

Прогнозування, попередження, готовність та управління надзвичайними ситуаціями – це конкретні заходи, що вимагають розробки процесів прийняття рішень, узгоджених підрозділів наявних ресурсів, людських навичок та технологічних інструментів. Ці заходи повинні управлятися самостійно та організовуватися відповідно до критеріїв швидкого втручання, цілями, які можна виміряти з точки зору уникнення або зменшення втрат, особливо людських життів [4].

Висновки

Якщо «цивільний захист» розуміється таким чином, він дає великий потенціал для урядів, які зможуть подолати антиісторичну та негативну тенденцію розглядати в основному витрати, протиставляючи позитивний аспект переваг.

Це також є способом успішного та ефективного вирішення зростаючого попиту на «безпеку», який виражається громадською думкою у всіх країнах, зокрема через зростаючу загрозу тероризму у світовому масштабі.

Розробка сценаріїв ризику, які потребують врегулювання катастрофічних ситуацій у реальному часі, поширення точної інформації серед громадськості та реальної спроможності керувати процесами та етапами надзвичайної ситуації, є внесками, які можуть здійснювати підрозділи цивільного захисту на вузькоспеціалізованому рівні, який не може бути замінений будь-яким іншим рішенням та операційною структурою.

Література

1. Основи цивільного захисту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nashaucheba.ru/v9572>.
2. Цивільний захист населення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kremen.gov.ua/index.php/rozdil/gromadyanam/infrastructura/cnzhttp://www.rebenok.com/info/library/computer/53649/>.
3. Гражданская оборона [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.kharkivoda.gov.ua/ru/article/static/id/457>.
4. Цивільна оборона та цивільний захист [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/10561127/bzhd/sluzhbi_tsivilnoyi_oboroni.